

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu**

Wrocław, dnia lutego 2011 r.

**Pani
Maria Falczyńska
Administrator
Gospodarstwa Mieszkaniowego
Skarbu Państwa Poznań - Naramowice**

LWR-4101-20-06/2010
P/10/181

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

tekst ujednolicony uwzględniający zmiany wprowadzone uchwałą Komisji Odwoławczej Najwyższej Izby Kontroli Delegatury we Wrocławiu z dnia 8 marca 2011 r.

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994r. o Najwyższej Izbie Kontroli, zwanej dalej „ustawą o NIK”¹, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu skontrolowała Gospodarstwo Mieszkaniowe Skarbu Państwa Poznań – Naramowice, zwane dalej przemienne „Gospodarstwem Mieszkaniowym w Naramowicach” i „Gospodarstwem”, w zakresie gospodarowania zasobami mieszkaniowymi po zlikwidowanych państwowych gospodarstwach rolnych i innych podmiotach dysponujących budynkami mieszkalnymi w okresie od 1 stycznia 2008 r. do 30 czerwca 2010 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 14 stycznia 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Pani niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości ocenia działalność Gospodarstwa Mieszkaniowego w Naramowicach w zakresie gospodarowania zasobami mieszkaniowymi po zlikwidowanych państwowych gospodarstwach rolnych i innych podmiotach dysponujących budynkami mieszkalnymi

Ocena ta znajduje uzasadnienie w ocenach cząstkowych zaprezentowanych w dalszej części wystąpienia.

1. Organizacja zarządzania zasobem mieszkaniowym.

¹ Dz.U. z 2007 r. nr 231 poz. 1701 ze zm.

Gospodarstwo Mieszkaniowe w Naramowicach od 1998 r. realizowało zadania związane z administrowaniem lokalami mieszkalnymi wchodzącymi do Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa na części obszaru (13 powiatów) objętego działaniem Agencji Nieruchomości Rolnych Oddział Terenowy w Poznaniu (ANR OT w Poznaniu). W badanym okresie liczba i powierzchnia administrowanych mieszkań zmniejszała się z 1 549 lokali (82,3 tys. m²) w 2008 r., do 1 509 lokali (79,4 tys. m²) w 2009 r. i do 1 456 lokali (76,2 tys. m²) według stanu na 30 czerwca 2010 r. Zmniejszony zakres administrowania znalazł odzwierciedlenie w ograniczeniu zatrudnienia wśród pracowników realizujących te zadania, odpowiednio z 18,5 do 16 i do 15,5 w przeliczeniu na pełny etat. Ustalony w Regulaminie Organizacyjnym Gospodarstwa zakres działania poszczególnych komórek, ich usytuowanie w strukturze, a także zakresy obowiązków poszczególnych pracowników ustalające zadania związane z wynajmowaniem mieszkań, kontrolą stanu technicznego oraz bieżącym utrzymaniem lokali mieszkalnych, umożliwiły prawidłowe wykonanie zadań w tym obszarze. Należy przy tym zauważyć, że administrowany przez Gospodarstwo Mieszkaniowe w Naramowicach zasób mieszkaniowy miał zdecydowanie niekorzystną strukturę terytorialną, bowiem mieszkania te zlokalizowane były na terenie 13 powiatów, 50 gmin i aż 263 miejscowości z terenu województwa wielkopolskiego. Według stanu na koniec czerwca 2010 roku, 29% zasobu mieszkaniowego (423 lokale) było rozproszone w 159 miejscowościach, w których znajdowało się nie więcej niż po 5 mieszkań, przy czym w 41 miejscowościach znajdował się tylko jeden administrowany lokal mieszkalny. Takie rozproszenie, niezależnie od utrudnień w administrowaniu, wpływało na niewielkie zaangażowanie przedstawicieli Gospodarstwa Mieszkaniowego w Naramowicach w działalność wspólnot mieszkaniowych. Podejmowane próby racjonalizowania struktury polegające m.in. na proponowaniu zakupu dla najemców tych pojedynczych lokali mieszkalnych okazały się jak dotychczas nieskuteczne.

2. Ewidencja administrowanego zasobu.

Gospodarstwo Mieszkaniowe w Naramowicach prowadziło w systemie informatycznym ewidencję lokali mieszkalnych w zakresie pozwalającym na naliczenie oraz kontrolę wpłat czynszów i innych należności powstających w związku z wynajmem lokali. Należy jednak zwrócić uwagę na małą funkcjonalność aplikacji służącej do obsługi systemu oraz błąd w oprogramowaniu polegający na automatycznym zaliczaniu wszystkich wpłat na poczet najstarszych długów i naliczonych odsetek, co uniemożliwia realizację uprawnień dłużnika wynikających z art. 451 § 1 Kodeksu cywilnego, co do wskazania, który dług ma być

zaspokojony w pierwszej kolejności. Pozostałe ewidencje związane z administrowaniem lokalami prowadzono przy wykorzystaniu arkusza kalkulacyjnego, bez powiązania ze wskazaną wyżej bazą główną. Mogło to przyczynić się do powstania rozbieżności pomiędzy zapisami ewidencji a stanem faktycznym, co do ilości lokali mieszkalnych przyjętych do administrowania w badanym okresie – ewidencja wykazywała 35 takich lokali, w rzeczywistości przyjęto 20 lokali. W Gospodarstwie Mieszkaniowym w Naramowicach nie prowadzono ewidencji administrowanego zasobu w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 29 września 1994r. o rachunkowości². Ewidencja taka prowadzona była w Agencji Nieruchomości Rolnych Oddziale Terenowym Poznaniu, a pracownicy Gospodarstwa uczestniczyli w czynnościach związanych z inwentaryzacją zasobu lokalowego.

3. *Współdziałanie ze wspólnotami mieszkaniowymi.*

Najwyższa Izba Kontroli zauważa mało aktywną współpracę Gospodarstwa Mieszkaniowego w Naramowicach ze wspólnotami mieszkaniowymi. Według stanu na koniec czerwca 2010 r. większość zasobu mieszkaniowego, bo 1 005 na 1 456 lokali mieszkalnych (69%, w badanym okresie średnio 70%), znajdowało się w budynkach będących współwłasnością (w różnych częściach) z osobami fizycznymi zarządzanych przez wspólnoty mieszkaniowe. W żadnej z tych wspólnot przedstawiciel Gospodarstwa Mieszkaniowego w Naramowicach nie wchodził w skład zarządu, nie zwoływano także z inicjatywy Gospodarstwa wspólnotowych zebrań. Nie ustalono również wytycznych w sprawie zasad uczestnictwa w takich zebraniach, co powodowało dowolność w zależności od indywidualnego podejścia poszczególnych reprezentantów Gospodarstwa. Przy czym od 2009 r., wbrew uregulowaniom § 3 ust 2 Regulaminu Organizacyjnego, na zebraniach wspólnot mieszkaniowych Gospodarstwo reprezentowane było nie tylko przez Administratora, ale i przez innych pracowników (w 8 na 28 zbadanych spraw). W trakcie kontroli NIK w styczniu 2011 r. Dyrektor OT ANR w Poznaniu potwierdził ważność czynności prawnych dokonanych przez nieuprawnione do reprezentacji osoby i upoważnił Panią Administrator do przekazywania swoich kompetencji w tym zakresie innym pracownikom Gospodarstwa.

4. *Najem lokali mieszkalnych.*

² Dz.U. z 2002r. Nr 76 poz. 694 ze zm.

W latach 2008-2010 (I półrocze) Gospodarstwo Mieszkaniowe w Naramowicach wynajmowało odpowiednio 1 043; 990; 972³ mieszkania, co stanowiło średnio 68,1 % zasobu ogółem oraz 90% -93% powierzchni lokali do wynajęcia ogółem. Lokale wynajmowano, co do zasady wieloletnim użytkownikom na podstawie stosownej umowy. Ujawniono jednak, że w 107 przypadkach korzystanie z lokalu nie było poparte umową. Zaistniała sytuacja wynikała z zaszłości i niedopatrzeń w zakresie uregulowania stanu prawnego korzystania z nieruchomości, przy czym, ze względu na naliczenie czynszów i rozliczenia mediów oraz płatności, istniało domniemanie ciągłości stosunku prawnego.

W badanym okresie w zasobie administrowanym przez Gospodarstwo Mieszkaniowe w Naramowicach pozostawało od 78-84 lokali niezagospodarowanych (tzw. pustostany) o łącznej powierzchni około 5 tys. m². Wyłączenia lokali z eksploatacji następowało głównie z powodu: [1] przeznaczenie i przygotowanie lokalu do sprzedaży w drodze przetargu (33 lokale – w 2008 r., 23 – w 2009 r. i 27 na 30 czerwca 2010 r.), [2] zgłoszenia roszczenia przez byłych właścicieli (odpowiednio 13, 12 i 12), [3] zły stan techniczny oraz niedostateczne wyposażenie w infrastrukturę (22; 24 i 25 lokali). W okresie 3 badanych lat koszt utrzymania pustych lokali mieszkalnych zamknął się łączną kwotą 197,9 tys. zł.

5. Przychody i koszty związane z zarządzaniem zasobem mieszkaniowym

W badanym okresie koszty Gospodarstwa Mieszkaniowego w Naramowicach związane z administrowaniem zasobem mieszkaniowym wyniosły 3.831,0 tys. zł w 2008 r., 3.442,6 tys. zł w 2009 r. i 1.654,1 tys. zł w I półroczu 2010 r., co stanowiło ok. 78% wydatków ogółem. Dominującą pozycją w strukturze kosztów stanowiły wynagrodzenia (28% - 29%) oraz koszty bieżącej konserwacji i utrzymania administrowanych budynków (23%-26%). Uzyskane w badanym okresie rzeczywiste wpływy z opłat czynszowych w wysokości 1.865,0 tys. zł w 2008 r., 1.565,9 tys. zł w 2009 r. i 906,9 tys. zł w I półroczu 2010 r. stanowiły odpowiednio 48,7%, 45,5% i 54,8% kosztów związanych z administrowaniem zasobem mieszkaniowym. Ściągalność opłat czynszowych kształtowała się w badanym okresie na poziomie 56%-65%, co przyniosło konsekwencje w postaci zaległości z tego tytułu na łączną kwotę 8.459,8 tys. zł⁴ od 91,4% najemców (bez odsetek, z różnym okresem zaległości). Należy przy tym zwrócić uwagę na niepełne i nieskuteczne działania windykacyjne, bowiem na koniec czerwca 2010 r. postępowaniem sądowym objęto 28% (439) dłużników, założono 604 sprawy o zapłatę dotyczące łącznie 4.356,5 tys. zł należności głównej, co stanowiło 51% zadłużenia. Aczkolwiek

³ Stan na 31 grudnia 2008r. 31 grudnia 2009r. i na 30 czerwca 2010r.

poprawę w tym zakresie odnotowano w II półroczu 2010 r., bowiem zmniejszono liczbę dłużników z 1.546 do 1.231 i obniżono kwotę zaległości do 7.016,1 tys. zł., to w dalszym ciągu nie objęto postępowaniem windykacyjnym 36% należności na łączną kwotę 2.535,4 tys. zł (według stanu na 30 listopada 2010 r.). Dodatkowo należy zwrócić uwagę na niedostateczne udokumentowania przedsądowych czynności windykacyjnych, co uniemożliwiało jednoznaczne określenie wartości należności w stosunku, do których podjęto takie działania.

Analiza „wiekowa” należności w powiązaniu z badaniem konkretnych przypadków postępowań windykacyjnych wykazała, że realizując obowiązek wynikający z art. 35b ustawy z dnia 29 września 1994r. o rachunkowości, dokonywano ich okresowej weryfikacji poprzez sporządzanie odpisów aktualizujących. Należy jednak zauważyć, że w ewidencji pozabilansowej nie ujmowano kwot wynikających z umorzonych egzekucji komorniczych, nie weryfikowano także pozostałych należności pod kątem faktycznych możliwości ich odzyskania. Wynikało to, jak wyjaśniono, z braku wytycznych w tym zakresie ze strony Biura Prezesa ANR w Warszawie. Powodowało to w konsekwencji prowadzenie długotrwałych, nieskutecznych postępowań egzekucyjnych i niezasadne ujmowanie tych zaległości wśród aktywów Gospodarstwa Mieszkaniowego w Naramowicach. Takie postępowanie naruszało zasadę ostrożnej wyceny wyrażoną przepisem art. 7 ust. 1 ustawy o rachunkowości.

Średnia stawka czynszu za 1 m² (po uwzględnieniu zwyżek i zniżek wynikających ze standardu najmowanego lokalu) wynosiła 1,65 zł w 2008 r.; 1,66 w 2009 r. oraz 2,07 zł w pierwszym półroczu 2010 r. i kształtowała się na poziomie od 41% do 56% kosztów ponoszonych na administrowanie tych lokali. Do powstania takiej rozbieżności przyczynił się sposób ustalania wysokości stawki czynszu nie w oparciu o kalkulację kosztów, lecz na podstawie średnich stawek obowiązujących w mieszkaniach komunalnych na terenie danej gminy (wytyczne Dyrektora ANR OT w Poznaniu). Takie ustalenie wysokości stawek czynszowych z założenia generowało straty z tego tytułu w wysokości co najmniej 4.904,3 tys. zł w ciągu 2,5-letniego kontrolowanego okresu i to przy założeniu pełnego wpływu należności czynszowych (w rzeczywistości wskaźnik ten kształtował się na poziomie 56%-65%).

6. Sprzedaż lokali mieszkalnych.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie w zasadzie ocenia działalność Gospodarstwa Mieszkaniowego w Naramowicach w zakresie realizacji czynności związanych ze sprzedażą lokali mieszkalnych. Należy jednak zaznaczyć, że czynności związane ze zbywaniem lokali

⁴ według stanu na 30 czerwca 2010 r.

prowadzono w imieniu i na rzecz ANR OT w Poznaniu, bez formalnego ich ujęcia wśród zadań Gospodarstwa w zarządzeniu nr 155/98⁵ o jego utworzeniu.

W badanym okresie zbyto 120 lokali mieszkalnych, z czego 92 w trybie bezprzetargowym, po udzieleniu prawidłowo obliczonych ulg przysługującym najemcom i byłym pracownikom Państwowych Gospodarstw Rolnych, oraz 28 lokali w trybie publicznej licytacji. Koszty związane ze sprzedażą lokali mieszkalnych kształtujące się łącznie na poziomie 1.905,6 tys. zł (888,2 tys. zł w 2008 r., 647,4 tys. zł w 2009 r. i 370,0 tys. zł w I półroczu 2010 r.) przewyższały o 511,4 tys. zł uzyskane z tego tytułu przychody (odpowiednio 641,6 tys. zł, 648,1 tys. zł i 104,5 tys. zł). Należy przy tym zauważyć, że koszty w całości obciążały wynik finansowy Gospodarstwa Mieszkaniowego w Naramowicach, a wszystkie przychody ze sprzedaży lokali mieszkalnych przekazano do ANR OT w Poznaniu, co nie odpowiadało zapisom § 1 ust 2 zarządzenia nr 155/98 ustalającym pełną samodzielność finansową i samofinansowanie Gospodarstwa.

Analiza akt dotyczących 20 transakcji (10 w trybie przetargowym i 10 w trybie bezprzetargowym) wykazała, że: [1] w każdym przypadku prawidłowo udokumentowano przysługujące nabywcom uprawnienia do ulg, [2] wobec wszystkich mieszkań wartość rynkową ustalono w oparciu o operat szacunkowy sporządzony przez uprawnionego rzeczoznawcę majątkowego, [3] w przypadku sprzedaży w drodze licytacji, informację o zamiarze sprzedaży i terminie licytacji podano do publicznej wiadomości w wymaganej formie. Kontrola wykazała jednak przewlekłość postępowań w sprawie sprzedaży lokali mieszkalnych w trybie bezprzetargowym, bowiem średnio, od daty złożenia wniosku przez najemcę deklarującego chęć nabycia nieruchomości do dnia zawarcia transakcji upływało 929 dni, tj. ok. 2 lata i 7 miesięcy, a wobec jednego z lokali⁶ okres ten wyniósł 1 482 dni, tj. ponad 4 lata. Sytuacja taka spowodowana była po części czynnikami niezależnymi od Gospodarstwa, np. oczekiwaniem na spłatę zadłużenia z tytułu czynszu, to jednak zasadniczy wpływ na opóźnienia miała przewlekłość przygotowywania dokumentacji niezbędnej do sprzedaży, szczególnie operatów szacunkowych.

7. *Gospodarowanie nieruchomościami mieszkalnymi.*

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania Gospodarstwa Mieszkaniowego w Naramowicach w zakresie bieżącego administrowania lokalami mieszkalnymi. We wszystkich zbadanych przypadkach realizowano obowiązki wynikające z ustawy z dnia

⁵ Zarządzenie Dyrektora ANR OT w Poznaniu nr 155/98 z dnia 8 maja 1998 r.

7 lipca 1994 r. Prawo budowlane⁷ w zakresie dokonywania okresowych kontroli sprawdzenia stanu technicznego (art. 62) oraz prowadzenia książki obiektów budowlanych (art. 64). Ustalenia przeglądów okresowych stanowiły podstawę planowania remontów i bieżących napraw lokali i budynków mieszkalnych. Wszystkie obiekty budowlane w badanej próbie nadawały się do bezpiecznego i zgodnego z przeznaczeniem użytkowania, jednak ich stan techniczny oceniono w trakcie oględzin, jako słaby lub średni. W elementach budynków występowały różne uszkodzenia nie mające wpływu na bezpieczeństwo użytkowania jak ubytki elewacji i tynków wewnętrznych, uszkodzenia dachów i blacharki budowlanej, stolarki i inne wynikające z wieloletniego użytkowania obiektów połączonego z niedostateczną ich konserwacją. Ogółem remontu wymagało około 33% budynków i średniorocznie 48% mieszkań pozostających w administrowaniu Gospodarstwa Mieszkaniowego w Naramowicach. Kontrola wykazała, że potrzeby remontowe ze względów finansowych były zaspokajane w niewielkim stopniu. I tak: w 2008r. remonty wykonano w 118 budynkach i 180 mieszkaniach, co stanowiło odpowiednio 45% i 22% potrzeb (263 budynki i 835 mieszkań). W 2009 r. wskaźnik ten ukształtował się na poziomie 56% i 39% a w I półroczu 2010 r. spadł do 12% i 5%. Oględziny wybranych domów i lokali mieszkalnych wykazały, że otoczenie zewnętrzne było w zasadzie utrzymane we względnym ładzie, natomiast pomieszczenia wspólne budynków znajdowały się w bardzo złym stanie technicznym i porządkowym. Strychy i piwnice budynków stały się przeważnie składowiskiem zużytych mebli i innych starych sprzętów, a pomieszczenia wspólne w części mieszkalnej były zagracone brudne i odrapane. Nie podejmowano działań mających na celu wyegzekwowanie od najemców ciężącego na nich obowiązku utrzymania we właściwym stanie technicznym i higieniczno-sanitarnym pomieszczeń do używania, których byli uprawnieni. W administrowanych budynkach nie umieszczono regulaminów porządku domowego.

Powyższe wskazuje na nie wywiązywanie się w pełni przez Gospodarstwo Mieszkaniowe w Naramowicach z obowiązków ciężących na wynajmującym w zakresie utrzymania w należyтым stanie technicznym budynków i lokali mieszkalnych ustalonych przepisem art. 6a ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy⁸.

⁶ w miejscowości Kołatka 3/1

⁷ Dz.U. Nr 156, poz. 1118 ze zm.

⁸ Dz.U. z 2005 r. Nr 31, poz. 266

Pozytywnie należy ocenić tak dobór wykonawców jak i terminowość oraz jakość wykonywanych prac remontowych, w tym realizowanych przez Gospodarstwo we własnym zakresie (o wartości nieprzekraczającej 14 tys. euro). Każdorazowo doboru wykonawcy dokonywano na podstawie 3 ofert przy zastosowaniu kryterium najniższej ceny, przy stałym, określonym w dokumentacji (w tym w kosztorysie inwestorskim) zakresie robót przewidzianych do wykonania.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. *Podjęcie, w porozumieniu z OT ANR w Poznaniu, działań mających na celu poprawę struktury terytorialnej administrowanego zasobu mieszkaniowego, w tym poprzez sprzedaż i przekazanie lokali mieszkalnych na rzecz gmin.*
2. *Usprawnienie techniczne informatycznego systemu ewidencji zasobu mieszkaniowego administrowanego przez Gospodarstwo Mieszkaniowe w Naramowicach oraz wprowadzenie zmian w oprogramowaniu tego systemu w zakresie umożliwiającym realizację uprawnień dłużnika wynikających z art. 451 § 1 Kodeksu cywilnego, co do wskazania, który dług ma być zaspokojony w pierwszej kolejności.*
3. *Uregulowanie stanu prawnego korzystania z lokali mieszkalnych administrowanych przez Gospodarstwo Mieszkaniowe w Naramowicach odnośnie 107 przypadków bezumownego zajmowania lokalu.*
4. *Podjęcie działań mających na celu usprawnienie i przyspieszenie postępowań związanych z zagospodarowaniem pustostanów celem zapobieżenia ich degradacji technicznej oraz zapewnienia przychodów ze sprzedaży i czynszu najmu przy jednoczesnym zmniejszeniu kosztów ich utrzymania.*
5. *Wprowadzenie rozwiązań zapewniających prowadzenie działań windykacyjnych wobec wszystkich zaległych należności czynszowych, w tym wobec 2.535,4 tys. zł wykazywanych na dzień 30 listopada 2010 r.*
6. *Podjęcie, w porozumieniu z OT ANR w Poznaniu, działań mających na celu urealnienie stosowanych stawek czynszów w stosunku do kosztów ponoszonych na ich administrowanie.*

7. *Weryfikację należności czynszowych pod kątem faktycznych możliwości ich odzyskania celem urealnienia wartości aktywów Gospodarstwa Mieszkaniowego w Naramowicach w ramach zasady ostrożnej wyceny ustalonej przepisem art. 7 ust. 1 ustawy o rachunkowości.*
8. *Uporządkowanie z ANR OT w Poznaniu rozliczeń finansowych związanych ze sprzedażą lokali mieszkalnych do zapisów zarządzenia nr 155/98 o utworzeniu Gospodarstwa.*
9. *Usprawnienie procedur związanych z bezprzetargową sprzedażą lokali mieszkalnych dla dotychczasowych najemców celem wyeliminowania przewlekłości tych postępowań.*
10. *Wzmoczenie działań związanych z remontami administrowanych lokali mieszkalnych oraz egzekwowaniem od najemców ich obowiązków w zakresie należytego utrzymania części wspólnych celem zapewnienia należytego stanu technicznego i higieniczno-sanitarnego wynajmowanych nieruchomości mieszkalnych w ramach obowiązków wynikających z art. 6a ustawy o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy.*

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Panią, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Pani prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Najwyższej Izby Kontroli Delegatury we Wrocławiu, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK o sposobie ich rozpatrzenia.